

Mooie boeken van Cynthia Voigt en andere jeugdliteratuur

1 januari 1996

Auteur: Koos Hawinkels

Volume: 06

Nummer: ?

Pagina's: 98-102

Documenten

- [tsjip_jrg06_073.pdf](#)

koos hawinkels mooie boeken van cynthia voigt en andere jeugdliteratuur maf alle-
maa l mafketels da t is wat permanent door mijn hoofd speelde bij het lezen van
nachtogen van peter van gestel en om met reve te spreken er komt wee r geen nor-
maal men s in voor ne t alsof wi m t schipper s d e hele tijd meegewerkt heeft
misschien is dat ook wel de bedoeling geweest maar ik ergerde me er nogal aan
als namelijk iedere willekeurige figuur in het verhaal een even maf taaltje han-
teert als het ware hetzelfde vpro jargon en nergens van staat te kijken dan is er
iets mis dan functioneert dat jargon niet meer dan heb je niet met personages te
maken maar met marionetten wat is er in nachtogen am de hand lara die morgen
14 jaar wordt komt er toevallig achter dat haar vader op wintersport gaat niet met
vrienden zoals hij thuis gemeld heeft maar met een of andere dame uit een par-
fumeriezaak vanzelfsprekend is zij daardoor nogal de kluts kwijt voe g daarbij dat
haar moeder een wat warrig type is die het wel goed bedoelt maar constant op
pad is en het veel te druk heeft met zichzelf en je begrijpt dat lara erg op zich
zelf aangewezen is in een soort vooraf va n twee stukjes tekst laat van gestel de
lezer weten dat lara voor haar zevende verjaarda g haar moeder een opgezette ui
l va n de rommelmarkt heeft afgezet een uil die ter compensatie van haar gebrek
aan echte aandacht overdag s nachts met lara converseert freud zou dat alle
maal heel acceptabel gevonden hebben maar diezelfde freud zou ook enige onbe-
wuste logica vereist hebben in de daaropvolgende gebeurtenissen en dat nu is wa
t in nachtogen volstrekt ontbreekt je verwacht als lezer een soor t initiatieroman
na zo n begin of als het allemaal wat langer duurt en wat dik ker is aangezet en
soort bildungsroman maar je krijgt alleen maar een serie volstrekt willekeurige ge-
beurtenissen voorgeschoteld waa r je gee n chocol a van kunt maken of lara nu
rechts of links af gaat om het zo maar eens te zeggen van gestel slaagt er niet in
mij ook maar enigszins van de noodzaak daarvan te overtuigen er gebeurt van
alles maar de samenhang is volstrek t zoek aan het eind van de beschreven ge-
beurtenissen is lara volgens de flaptekst een volwassener persoon geworden
maar daar merk je als lezer niet echt veel van want dan is het verhaal uit wel

aardig is de schildering van de stuntelige manier waarop de vader probeert een wat beter contact tot stand te brengen prachtige dialogen kan van gestel schrijven dat zij hem nagegeven en heel schilderachtige scenes maar een samenhangend verhaal waar enige diepgang in zit heb ik dit keer niet gelezen ruig leven in voorchristelijke beschaving cynthia voigt is een van de auteurs die geregeld genoemd worden als schrijver van boeken waar de wat oudere schoolgaande jeugd vaak meer voeling mee heeft en dus meer van leren kan dan met en van veel literatuur voor vol 98 hawinkels mooie boeken van cynthia voigt en andere jeugdliteratuur wassenen men wijst dan graag op de tillermannreeks waarmee voigt vele harten heeft gewonnen in 1993 bewees voigt ook in staat te zijn tot het schrijven van een voortref felijke historische roman de ruiters met het masker wel leek de vrouwelijke hoofdpersoon net zoals dat bij thea beekman steeds het geval is sterk op de krachtige onafhankelijke dicey maar door de royale aandacht voor de historische en geografische ruimte leverde voigt een echte historische roman nu is er een tweede in de historie gesitueerd verhaal verschenen de dochter van de waard de schrijfster zelf heeft bewust een zij het gering verband rus sen beide boeken willen leggen birtle is namelijk een kleindochter van gwyn uit het eerste boek maar echt van belang is dat niet je weet zo als lezer al leen dat je niet te ver in de tijd van het vorige boek af bent en dat is een niet nader genoemde vroeg middeleeuwse periode niet in europa maar onbenoemd al associëren ik de kaart en het beschreven emet noordamerika canada birtle een mentaal zeer stevige onafhankelijke herbergiersdochter uit een zeer dun bevolkte streek wil niet uitgehuwelijkt worden en neemt het lot in eigen handen ze ontmoet een vreemdeling die heel duidelijk van hoge komaf is en trekt door de omstandigheden gedwongen met hem de wijde wereld in daarbij beleven zij allerlei avonturen die zeer beeldend worden verteld orien zoals de man heet blijkt ook op de vlucht te zijn hij was namelijk bedoeld om de huidige graaf op te volgen maar vindt zichzelf niet geschikt eigenlijk niet hard genoeg zegt hijzelf voor dat beroep samen lijden zij schipbreuk worden als slaven verkocht en uitgebuit verkeren meer dan eens in doodsgevaar maar overleven alle verschrikkingen en zoals dat in een dergelijk boek wel vaker gaat ze raken op elkaar gesteld dan verliefd en uiteindelijk vraagt orien birtle tot vrouw ze wonen zelfs aan het eind van hun omzwervingen een tijdje op het grafelijk kasteel maar birtle komt er daar achter dat zij niet in enig patroon wenst te passen al is het nog zo luxueus zij neemt andermaal en nu voor goed haar leven in eigen hand en vertrekt dus wat mij vooral in dit boek getroffen heeft is de levendige schildering van het ruige leven in een voorchristelijke beschaving waarin de mens vaak onbekommerd de ander een wolf was maar ook hoe uitzonderlijk onze eigen westerse wereld toch is met zijn stromend water centrale verwarming drie maal tijden per dag en droge kleren na een regenbui het enige minpunt van het boek max verbeek wees daarop in leesgoed is dat er geen greintje humor in zit maar verder niets dan lof een aanwinst voor ervaren lezers vanaf eenjaar of 13 14 beheerst en verantwoord over incest in de jaren zeventig en tachtig had je bij lemniscate de zgn kommeren kwelboeken grote problemen verwerkt in soms nogal dunne verhalen wis selend van kwaliteit maar functioneel in die zin dat ze moeilijke en controversiële onderwerpen onder de aan-

dacht brachten 99 hawinkels mooie boeken van Cynthia Voigt en andere jeugdliteratuur de laatste tijd is er iets vergelijkbaars aan de hand maar de onderwerpen zijn minder individueel en socialer ik heb tenminste in nogal kort tijdsbestek zeker drie boeken gelezen over dakloze zwervende tieners en in dit boek van Voigt snijdt deze een ander modern onderwerp aan incest ze doet dat beheerst en verantwoord als ik dat zo mag zeggen het is geen larmoyant verhaal geworden over hoe zielig een kind kan zijn integendeel net als in de dochter van de waard is tish de hoofdpersoon van met het mes op tafel een meisje dat besluit haar lot in eigen hand te nemen ze doet dat door haar stiefvader op de eerste bladzijde te laten weten van nu af aan heb ik dit mes altijd en ook in de badkamer en na een ellendige dag op school heeft ze een definitieve stap gezet door hulp in te roepen en staat er tish wist dat de beslissing aan haar was zij was de enige die verantwoordelijk was voor deze eerste stap en alles wat daarna kwam zij was degene die het moest doen in deze beschreven dag heeft tish alles meegemaakt waarover je als het om incest gaat leest sussende woorden verdachtmakingen schijnbaar begrip het niet willen weten en vertrouwelijkheden van de schuldige volwassenen ze heeft wanhopige pogingen gedaan om zonder het te hoeven bekenen aan de buitenwereld duidelijk te maken hoe haar situatie is juist omdat ze zich ook schuldig voelt met het mes op tafel is een dun boek dat zorgvuldig gecomponeerd en ingehouden verteld is voor onze kleine lezertjes zo'n boekje als moestafa het straatvenstertje van Ghazi Abdel Qadir geeft mij de neiging om te schrijven voor onze kleine lezertjes moestafa is de zoon van een libanese gastarbeider in Koeweit zijn vader wordt op een dag gearresteerd wegens alcoholgebruik en handel het eerste is maar al te waar het tweede niet moestafa moet zich nu alleen door het leven zien te slaan en ontmoet op zijn pad helden en schurken maar eind goed al goed toch ondanks deze clichematige inhoud is het een aardig verhaal het lijkt me vooral geschikt voor kinderen die niet zo veel of zo graag lezen en vooral voor die leerlingen voor wie een boek nog niet meer is dan een weg droomgelegenheid waarin de dingen nogal voorspelbaar moeten zijn en waar het goede overwint brieven van mijn broertje valt in dezelfde categorie als het vorige voor wat kinderlijke brugklassers het is maar 62 bladzijden dik en de gebeurtenissen zijn door de auteur Chris Donner heel aardig beschreven soms was de herkenning erg groot maar goed we zijn vannacht aangekomen drie uur later dan voorzien omdat pappa zeven keer de weg kwijt was hoe later het werd hoe vaker de weg zoek was mamma is een nul in kaartlezen in het gezin is kennelijk een crisis uitgebroken en ze zijn zonder Chris naar een huis aan zee getrokken later zal blijken dat het conflict bestaat uit de homosexualiteit van Chris die bovendien nu openlijk een vriend heeft uiteraard komt tegen het einde alles goed maar daar gaan nogal wat hilarische gebeurtenissen aan vooraf het aan ervaren lezers overbekende kinderlijke perspectief vanuit niet begrijpen maakt het wellicht voor onervaren jongelers ook nog spannend spannend is het voor ervaren lezers niet echt maar doordat die vroegtijdig door hebben dat er onder al die kolder een reeel drama schuilt blijft het boeien misschien zou meer aandacht voor dit type simpele verhalen met toch wat diepgang heilzaam zijn voor jongeren met slechte ervaringen

gen met boeken in i vbo bijvoorbeeld smaken verschillenr ook in de jeugdliteratu-
ur tot slot deze keer aandacht voor recent werk van ruud kraaijeveld hopelijk bij
de meesten van u bekend van zijn recensies en kleine reportages in le vende talen
hij schrijft a l een aantal jaren erg vee l ove r jeugdliteratuur naast schoolboeken
over grote mensen literatuur overigens e n groeit daar nog steeds in telkenjare
verzamelt en bewerkt hij de oogst van zijn lectuur voor bundeltjes bij uitgeverij
hlessy verschijnen die onder de titel jeugdboeken 93 94 etc samenvattingen en be-
sprekingen in die besprekingen geeft hij zoals hij zelf zegt in begrijpelijke taal uit-
leg en informatie over het thema de belangrijk ste motieven de opbouw de verhaal-
lijnen de vertelsituatie de personages en de culturele achtergrond wat uitgebrei-
der komen deels dezelfde deels andere jeugdboeken aan de orde in de bundels
over lezen gesproken tot nu toe 1 en 2 maar aangekondigd voor 97 ook alweer
deel 3 voor onderwijs i s d e belangrijkste toevoegin g binnen deze bundels de di-
dactiek kraaijeveld levert nl per titel nogal wat vra gen en opdrachten en gespreks-
suggesties voor in de klas aparte boekjes per auteur komen uit zijn handen of wor-
den door anderen on der zijn redactie samen met jan heerze gemaakt in de reeks
memo jeugdlite ratuur die bij walraven verschijnt daarin verschenen tot nu toe
boekjes over thea beekman paul biegel roald dahl miep diekmann imme dros evert
hartman veronica hazelhoff en gijs wanders de memodeeltjes zijn voor de jeugd
geschreven in een eerdere tsjip heb ik zijn literatuurboek voor de basisvorming
net echt en toch verzonnen lovend besproken sinds kort is er nu ook smaken ver-
schillen over jeugdliteratuur profielen en beprekingen van walraven 1995 in het
titelhoofdstuk va n dit boek or dent en karakteriseert kraaijeveld de tegenwo-
ordige jeugdliteratuur en jeugdli teraire critici en laat zien dat daarbij drie typen
lezers horen naast de critici die vooral de literaire kwaliteiten van een boek onder-
zoeken en die dan prijzen of laken is er ook een groep die daar ook wel degelijk op
let maar daarnaast ook oog heeft voor andere aspecten bijvoorbeeld een spannend
verhaalver loop herkenbare karakters of een boeiend thema kraaijeveld rekent
zichzelf tot deze groep hij verklaart zijn positie als gekozen om pedagogisch didac-
ti sche redenen hij vindt namelijk dat zijn positie als docent met zich mee brengt
dat hij alle soorten lezers hij onderscheidt er 3 moet kunnen bedienen en ook nog
het beroemde stapje hoger moet kunnen wijzen alleen literaire 101 hawinkels
mooie boeken van cynthia voigt en andere jeugdliteratuur hoogstandjes aanprijsze
n bedien t allee n de elite onder de lezers dat moge n andere critici doen voor een
docent is dat niet genoeg die moet qualitate qua aan leesbevordering doen en
daar hoort literatuu r va n een wa t minde r ab soluu t niveau een stevig verank-
erde plaats in te hebben mij persoonlijk i s deze redenering uit het hart gegrepen
vandaar dan ook dat ik het nog steeds hartgrondig eens ben met de aanprijsing
waarmee het voor woord besluit ik hoo p dan ook van harte dat smaken ver-
schillen zijn weg zal vinden in de wereld van onderwijs e n bibliotheek smaken ver-
schillen kan een prima wegwijzer zijn voor iedereen die wil weten wat er in de
jeugdliteratuur van de laatste jaren gebeurd is en die hulp zoekt bij de keuze van
juist dat ene boek voor juist dat ene kind maar ja ik ben het wel vaker eens met de
schrijve r van die regels peter van gestel nachtogen fontein 1996 prijs 27 50 cyn-
thia voigt de dochter van de waard querido 1995 prijs 34 90 bfr 690 cynthia voigt

met het mes op tafel lemniscaat 1996 prijs 26 50 ghazi abdel qadir moestafa het
straatventertje leopold novib 1996 prijs 27 50 chris donner brieven van mijn bro-
ertje querido 1995 prijs 19 90 ruud kraaijeveld smaken verschillen over jeugdliter-
atuur van walraven apel doorn 102